

2.2. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Μορφές έκφρασης της πίστης και των θρησκευτικών βιωμάτων

Σε αυτοκόλλητα χαρτιά ας γράψουμε όλοι και όλες λέξεις και φράσεις για τα θρησκευτικά πιστεύω μας και τα θρησκευτικά βιώματά μας. Μπορούμε να δημιουργήσουμε μικρά σκίτσα ή ζωγραφιές ή ακόμη και στίχους. Στη συνέχεια θα τα κολλήσουμε σε μια επιφάνεια και θα τα επεξεργαστούμε.

Θρησκευτικό συναίσθημα και ποικίλες μορφές έκφρασης στις θρησκείες

Ας παρατηρήσουμε τις παρακάτω εικόνες και ας απαντήσουμε στα ερωτήματα:

- 1) Με ποιον τρόπο συνδέονται οι πληροφορίες που παρουσιάζονται με ό,τι ήδη γνωρίζουμε;
- 2) Ποιες από τις νέες ιδέες που αποκτήσαμε επεκτείνουν ή ωθούν τη σκέψη μας σε νέες κατευθύνσεις; Ποιες ερωτήσεις ή αναζητήσεις μάς γεννιούνται αυτήν τη στιγμή;

Από τη Μονή Ευαγγελιστρίας, Βοιωτία. Αριστερά. Στο παρεκκλήσι του Άη-Γιώργη, η μοναχή Ξένη, σήμερα ηγουμένη, με το όνομα Ανθούσα. Δεξιά. Στο καθολικό της μονής.

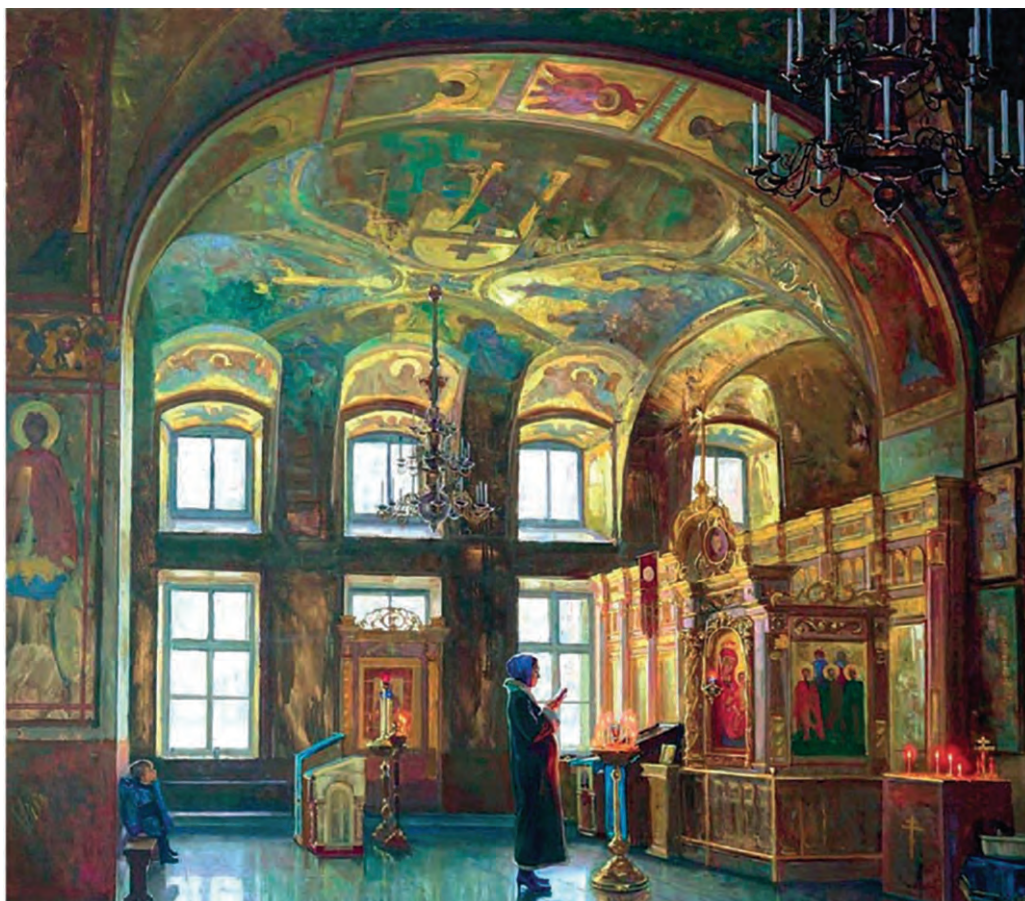
Πίνακες ζωγραφικής

Ο Αντρέι Ρουμπλιόφ, περίφημος Ρώσος ζωγράφος και αγιογράφος (1360-1438), ιστορεί την εικόνα της Αγίας Τριάδας. [Σύγχρονος πίνακας]

Γιούλια Κουζένκοβα, Πάσχα (2002).

Ντιμίτρι Πετρόφ, Η προσευχή της εγκύου, 2005.

Θεόδωρος Ράλλης (1852-1909) Η Κανδήλα.

Θεόδωρος Ράλλης, Μετά τη Θεία Λειτουργία.

Χριστιανισμός, πίστη και τέχνη

Ας μελετήσουμε ποικίλους τρόπους έκφρασης της χριστιανικής πίστης, με τη βοήθεια του παρακάτω κειμένου και των εικόνων, π.χ. στα πανηγύρια, στη λαϊκή τέχνη, στη μικροτεχνία, στην κεντητική, κειμήλια που βρίσκονται σε μονές, σε ποιήματα, σε έργα τέχνης.

Σπύρος Παπαλουκάς, Λιτανεία, Βημόθυρο, τεύχ. 4, 2010 σ. 125.

Λίγα λόγια του ζωγράφου για το έργο του:

Χρήστος Μποκόρος, Κεριώτισσα (2013)

Πριν από καν' να μήνα μού τηλεφώνησε ο Ν. [...] και μου ζήτησε να ενδώσω στην πρόκληση μιας Παναγίας. Να Τη ζωγραφίσω, είπε, για τη γιορτή Της, τον δεκαπενταύγουστο. Βιάστηκα να του απαντήσω ότι είμαι χωμένος βαθιά μέσα στα έργα της έκθεσης που ετοιμάζω για τον Δεκέμβρη στο μουσείο Μπενάκη, ότι δεν έχω χρόνο ούτε μυαλό για κάτι άλλο. Λες κι η ζωγραφική γίνεται μόνο με χρόνο και μυαλό!

Μιλούσα εκείνες τις μέρες με το "Σαμιωτάκι", τον "ευμάθιο" Βαγγέλη Ζουρνατζή, και μου 'στειλε ψηφιακά κάποιες Παναγίες απ' το πολύτιμο αρχείο του, επιμελώς σχολιασμένες. Δεόμενες σκεφτόμουν στην αρχή ή καμμιάν Οδηγήτρια αρχετυπική, χωρίς παιδί στα χέρια, αλλά η ανορθόγραφη "Καρδιότση" μου έγνεφε μυστικά κι όλο σ' αυτήν επέστρεφε το βλέμμα μου. Στην ωραιότητα της μητέρας και την παθιασμένη αναστροφή της κεφαλής του τέκνου της. Την πήρα ένα βράδυ, απεγνωσμένος από τα άλλα έργα μου κι απ' τα παθήματά μου, νύχτα βαθειά, Την έστρεψα ανάποδα, ταπεινώσα το λαμπρό Της ένδυμα κι αφάνισα τον γυιο απ' την αγκαλιά Της. Απόμεινε σκιά δεόμενη, άδεια και μονάχη. Είθε να με συγχωρέσει ο πολύς ... Άγγελος ο Κοτάντος, πρωτοψάλτης Χάνδακος και πρωτοϊστο-

Από την Καρδιότητα του Άγγελου Κοτάντου, στη μαυροφόρα Αποκαρδιώτισσα
κι από 'κει στην Παναγία ολόφωτη, την Κεριώτισσα.

ριογράφος πάσης της αυτοκρατορίας, που Την εξωγράφησε δογματικώς και τεχνικώς άρτια εκείνος ο ικανότατος, αλλά εμένα μου φάνηκε ότι, έτσι όπως Την άλλαξα, ταίριαζε περισσότερο στην κατάστασή μας. Εσωστρεφώς σπαρακτική, με ένα κενό στην αγκαλιά, να προσδοκά σε μian απεγνωσμένη δέηση εξ ονόματος όλων μας και να μας απευθύνει, το σπουδαιότερο, την τρυφερότητά Της. Την άλλη μέρα ασπάστηκα το μάγουλο κι έφυγε το σημάδι, φωτίστηκε το βλέμμα της και ρόδισαν τα χείλη. Γέμισα φλόγες φωτεινές τη σκοτεινή Της αγκαλιά και το μαφόριο. Κι έλαμψε η Παναγία των κεριών, ολόφωτη. Μια φλογισμένη μαυροφόρα. "Κεριώτισσα" Την είπα –ο απατεών επ' αγαθώ– και δέομαι στη χάρη Της εν μετανοία.

Μποκόρος Χ., Καστέλλα, το δύσκολο καλοκαίρι του 2013,
Ιστοσελίδα Χρήστος Θ. Μποκόρος, 17/9/2016.

Φίκος, Wasted Love, 2014, graffiti Πειραιάς.

Αριστερά: Μιχαήλ Άγγελος, Άγγελος με κηροπήγιο, 1494. Βασιλική San Domenico, Bologna, Ιταλία.
 Δεξιά: Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ, φορητή εικόνα, 14ος αι., Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών.

Αξιολόγηση των ποικίλων θρησκευτικών εκφράσεων που εντοπίζονται στο περιβάλλον των μαθητών/μαθητριών

Ας κάνουμε όλοι και όλες μαζί μια συζήτηση με θέμα: *Με ποιο τρόπο διαφέρει η θρησκευτική έκφραση τριών γενεών στην οικογένειά μας; (Γενιά των παππούδων, των γονιών και η δική μας γενιά). Θα συζητήσουμε ξεκινώντας τον λόγο μας πάντα με τη φράση: «Επ’ αυτού θα είχα να πω» και λέγοντας πρώτα κάτι γι’ αυτό που ακούσαμε να λέει ο προηγούμενος ή η προηγούμενη από εμάς.*

Προσοχή! Για να ξεκινήσουμε την τοποθέτησή μας με τη φράση «Επ’ αυτού θα είχα να πω», θα πρέπει να έχουμε ακούσει καλά τις τοποθετήσεις των άλλων.

Η Ιστορία της Ορθοδοξίας σε Πρόσωπα. Εικόνα διά χειρός Φίκου, 2012. Αυγοτέμπερα σε χειροποίητο Ιαπωνικό χαρτί κολλημένο σε ξύλο.